

- **Dr Piotr Trzepacz, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie**
- **Geografia miasta chuliganów. Futbolowe graffiti jako informacja przestrzenna**
- **Czwartek 21.05.2026, 11.30-13.00**
- **Budynek Starego BUW, sala 107, Kampus Główny UW**

Futbolowe graffiti to werbalno-piktoralne inskrypcje, które stanowią formę wyrażenia preferencji kibicowskich w przestrzeni. Najczęściej mają one charakter prostych identyfikatorów opartych na nazwach klubów piłkarskich bądź ich barwach. W wielu przypadkach przybierają jednak formę znacznie bardziej złożonych komunikatów, ujawniających struktury, wartości oraz deklaracje poszczególnych

grup kibicowskich, a także ukazujących skomplikowaną sieć ich relacji wewnętrznych i zewnętrznych.

Z perspektywy odbiorców niezwiązanych z ruchem kibicowskim inskrypcje te są zazwyczaj postrzegane jako wandalizm. Ich obecność może obniżać poczucie bezpieczeństwa oraz determinować ocenę zarówno autorów graffiti, jak i miejsc charakteryzujących się wysokim natężeniem tego typu znaków. Dla uczestników ruchu kibicowskiego inskrypcje te pełnią jednak przede wszystkim funkcję markerów terytorialnych oraz stanowią istotny sposób komunikacji. Służą one symbolicznej kontroli oraz zawłaszczaniu przestrzeni, a przez to pozwalają na odczytanie organizacji przestrzenno-terytorialnej miasta chuliganów.

W wielu miastach Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej – zwłaszcza w ośrodkach derbowych – praktyki te prowadzą do wyraźnej dominacji inskrypcji kibicowskich w grafosferze, a nierzadko w całym krajobrazie miasta. Szczegółowe badania kartowania terenowego przeprowadzone w Belgradzie, Krakowie, Łodzi i Zagrzebiu, uzupełnione o wizje lokalne w kolejnych miastach, umożliwiły identyfikację przestrzennych wzorców preferencji kibicowskich. Wykazały również, że umiejętność czytania futbolowego graffiti jako informacji przestrzennej pozwala na uzyskanie wiedzy o funkcjonowaniu sfery miasta, którą trudno poznać w inny sposób. Badanie futbolowego graffiti jako zachowania terytorialnego pozwoliło również na udział w dyskusji o relacjach takich terminów jak „terytorium” i „terytorialność”, czy „granica” i „graniczność”.

Link do ZOOM oraz archiwum seminariów EUOREG: <https://www.euroreg.uw.edu.pl/pl/seminaria>